

13.7.2026

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 HÄMEENLINNA

Valitus valtiovarainministeriön päätöksestä koskien Sysmän kunnan oikaisuvaatimusta, vuoden 2026 kunnan peruspalvelujen valtionosuuspäätös

Asia

Sysmän kunta on hakenut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 51 §:n nojalla oikaisua peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvaamisesta 18.12.2025 annettuun valtiovarainministeriön päätökseen (VN/35064/2025), jonka oikaisuvaatimuksen valtiovarainministeriö on päätöksellään 17.6.2026 hylännyt.

Asia on saatettu vuosien 2024 ja 2025 osalta tuomioistuinkäsittelyyn. Vuotta 2024 ja 2025 koskevat valtionosuuspäätökset ovat edelleen muutoksenhaun kohteena eikä asiaa ole lainvoimaisesti ratkaistu. Kunnan edun mukaista on saattaa myös vuotta 2026 koskeva päätös hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Vaatimus

Sysmän kunta vaatii, että hallinto-oikeus:

1. kumoaa valtiovarainministeriön päätöksen siltä osin kuin valtionosuutta on vähennetty
 - Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen perustuvalla palkkaharmonisaatiovarauksella
 - sekä eläkemenoperusteisilla kustannuksilla
2. määrää edellä mainitut erät poistettavaksi valtionosuuslaskelmista

Sysmän kunta vaatii kumoamaan valtiovarainministeriön tekemän päätöksen (VN/35064/2025) koskien Sysmän kunnan valtionosuutta ja palauttamaan asian ministeriölle uudelleen käsiteltäväksi, koska valtionosuutta vähentäväksi tekijäksi on laskettu Päijät-Hämeen hyvinvointialuevaltuuston päätöksellä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen 2022 kirjattu palkkaharmonisaatiokustannusvaraus (20 milj. euroa) sekä eläkemenoperusteisia historiallisia kustannuksia, joiden vastuut eivät ole siirtyneet hyvinvointialueelle, vaan joista kunta edelleen vastaa.

Perustelut

1. Kunnan oikeudellisen aseman turvaaminen edellyttää Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen tehdyn varauksen puolueetonta ja oikeudellista arviointia, eikä pelkästään varauskirjauksen teknistä arviointia suhteessa valtionosuutta säätelevään lainsäädäntöön.

Valtionosuuspäätös merkitsee Sysmän kunnalle merkittävää taloudellista päätöstä, jonka johdosta kunnan valtionosuuksia leikataan sadoilla tuhansilla euroilla tulevina vuosina. Tämän vuoksi on teknisen arvioinnin (tilinpäätösvuoden jälkeen annetun asetuksen mukaisten erien vastaavuus) lisäksi tarkasteltava myös kuntien valtionosuutta vähentävien tekijöiden oikeudellista perustetta.

Sysmän kunnalle ei ole annettu mahdollisuutta selvittää Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tekemän päätöksen lainmukaisuutta missään vaiheessa. Kunta on kiistänyt varauskirjauksen oikeudelliset perusteet, mutta ei ole saanut Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta kirjal-

13.7.2026

lista päätöstä tai selvitystä kirjauksen perusteista, varauksen kohdentamisesta kunnittain tai varauksen perusteena olevaa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sopimusta, johon perustuen kustannukset ovat syntyneet.

Päätöksessään ministeriö toteaa: Laskelman tekemisessä ei oteta kantaa osapuolten maksuvastuuseen tai oikeuteen periä velkaa. Päijät-Hämeen hyvinvointialue on päätöksen tekijänä hyötynyt varauksen kirjaamisesta, mikä lisää merkittävästi hyvinvointialueen valtion rahoitusta. Varauskirjauksen juridinen perusta olisi tullut jo tästä syystä puolueettomasti arvioida ja tähän kunnalla pitää olla oikeus. Perustelunsa mukaisesti toimien, ministeriö on laiminlyönyt Perustuslain § 118 mukaisen velvoitteen virkatoimiensa laillisuuden valvonnasta.

Valtiovarainministeriö perustelee ratkaisujaan painottaen asetustasoista lainsäädäntöä. Näin toimien, Valtiovarainministeriö on jättänyt huomioimatta Perustuslain § 107 velvoitteen (Jos asetuksen tai muun lakia alemman asteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.).

Valtionosuutta ei voida alentaa kustannuksella, joka perustuu velkaan, jonka olemassaoloa ei ole tutkittu eikä oikeudellisesti ratkaistu.

2. Palkkaharmonisaatio ei ole eräännytynyt eikä sitä näin ollen ole voitu kirjata Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen varaukseksi eikä kunnan valtionosuutta vähentäväksi eräksi.

Eräännytynyt saatava tarkoittaa kiistatonta, lakiin, sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen perustuvaa, euromääräisesti määriteltyä ja maksuajankohdan ylittänyttä saatavaa.

Valtioneuvoston asetus (1393/2022, 7 § muutettu VNA 29.6.2023/885) ei voi olla oikeusvaikutuksiltaan vahvempi kuin voimaantulon 20 §:n 1 mom. säännös. Asetuksella on heikennetty kunnan oikeusasemaa merkittävästi yksipuolisesti lisäämällä tekijöitä, jotka poiketen voimaantulolaista otetaan siirtolaskelmissa huomioon kuntien valtionosuutta vähentävinä tekijöinä.

Lain sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon 18 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeenluovutukseksi. Työsopimuslain ja lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta mukaan ”ennen luovutusta eräänntyneestä työntekijän palkka- tai muusta työsuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja ja luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovuttaja on kuitenkin luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta eräänntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu.” Palkkaharmonisaatioon liittyvät kustannukset eivät ole olleet eräänntyneet liikkeenluovutuksen tapahtuessa. Henkilöstö on siirretty liikkeenluovutuksella.

Työsopimuslaki 10 §/Liikkeenluovutus: liikkeen luovutuksessa työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työsuhteista johtuva oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät työsuhde-etuudet siirtyvät liikkeen uudelle omistajalle tai haltijalle. Ennen luovutusta eräänntyneestä työntekijän palkka- tai muusta työsuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja tai luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovuttaja on kuitenkin luo-

13.7.2026

vutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jolle muusta ole sovittu.

Viranhaltijalaki 25 §: Viranhaltijan asema liikkeenluovutuksessa: luovutuksessa työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista virkasuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät uudelle omistajalle tai haltijalle. Ennen luovutusta erääntyneestä palkka- tai muusta virkasuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja tai luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovuttaja on kuitenkin luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä saatavasta, jollei muuta ole sovittu.

Muuta ei ole sovittu Päijät-Hämeen kuntayhtymän ja kunnan/kuntien tai Päijät-Hämeen hyvinvointialueen välillä. Palkka Saatava ei ole erääntynyt ennen 1.1.2023. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä ei ole vastuussa liikkeenluovutuksen jälkeen erääntyvästä palkka Saatavasta. Koska Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä ei ole vastuussa em. palkka Saatavasta, ei myöskään ole muodostunut alijäämää tai palkkavarausta, joka kuuluisi omistajakuntien katettavaksi ja valtionosuutta vähentäväksi.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä perustettiin 1.1.2017. Sysmän kunnalle on hyvinvointikuntayhtymän toimesta esitetty, että palkkaharmonisaatiota on viety eteenpäin vuodesta 2018 lähtien suunnitelmallisesti siten, että vuosivaikutukset ovat henkilöstösivukuuluineen olleet vuoden 2022 loppuun mennessä 9.083.919 euroa. Sysmän kunnan oletus asiasta on ollut se, että palkkaharmonisaatiota on toteutettu asianmukaisesti.

Korkeimman oikeuden päätöksessä (2024:9) on katsottu, että sairaanhoitopiirin ryhdyttyä toimenpiteisiin palkkaharmonisaation toteuttamiseksi, ei erityistä määräaika palkkaharmonisoinnin osalta voida määrittää.

Päijät-Hämeen kunnille on Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimesta väitetty, että kyse on palkkaharmonisaatiosta, mikä olisi tullut toteuttaa jo hyvinvointikuntayhtymän toimesta, vaikka tosiasiallisesti kyse on ollut palkanerosta maksettavasta korvauksesta, joka perustuu työsopimuslain syrjäntäkieltoon ja tasapuolisen kohtelun vaatimukseen. Korvaus Saatava erääntyy asiasta tehtävän sopimuksen tai tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Tällaista erääntymistä ei ole ollut olemassa liikkeenluovutuksen tapahtuessa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle on ollut erityistä etua hyväksyä palkkaharmonisaatiovaraus Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän jäsenkuntien maksettavaksi, koska tämä toimenpide lisäsi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen saamaa valtion rahoitusta vastaavalla tavalla. Hyvinvointialue ei ole ollut päätöstä tehdessään neutraalissa asemassa ja hyvän hallintotavan periaatteiden pohjalta tämä päätös olisi tullut siirtää puolueettoman toimijan tehtäväksi.

Sote-uudistuksen kynnyksellä tapahtunut vapaaehtoisien sote-kuntayhtymän perustaminen ja siihen liittyvien palkkaharmonisaatiokustannusten siirtäminen kuntien vastuulle rasittaa näiden kuntien taloutta ja asettaa ne eriarvoiseen asemaan sote-uudistuksen jälkeisessä valtionosuuslaskennassa. Päijät-Hämeessä kuntayhtymän palkkaharmonisaatioon on käytetty kuntien rahoitusta, kun alueilla, joissa ei ole ollut vapaaehtoisia laajempia sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymiä, palkkaharmonisaatio tapahtuu hyvinvointialueiden muodostumisen jälkeen kokonaan valtion osoittamalla rahoituksella.

Sysmän kunnan näkemystä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätösvarauksen virheellisyydestä tukee myös Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston 8.11.2022 antama

13.7.2026

lausunto 134 koronapotilaiden hoitoon osallistuneelle henkilöstölle maksettavan kertaerän kirjaamisesta kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa. Lausunnon perusteena olevassa tapauksessa vuonna 2020 tehdystä työstä maksetaan henkilöstölle kertaerä vuonna 2022 tehdyn sopimuksen mukaisesti. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnossa todetaan, että koska maksamisesta on sovittu vasta vuonna 2022, kyse ei ole aikaisempaan tilikauteen liittyvän virheen korjaamisesta. Kulut kirjataan vuoden 2022 kuluksi.

Valtiovarainministeriö on valituksenalaisessa päätöksessä nimenomaisesti todennut, ettei sen toimivaltaan kuulu arvioida varauskirjauksen oikeusperustaa, mutta on tästä huolimatta käyttänyt kyseistä varausta kunnan valtionosuutta vähentävänä tekijänä. Päätös perustuu siten kustannukseen, jonka olemassaoloa ei ole tutkittu lainkaan. Tällainen menettely on vastoin hallinnon lainalaisuusperiaatteita, koska päätös perustuu tosiseikkaan, jonka olemassaoloa viranomaisen ei ole selvittänyt (hallintolaki §31).

Vuotta 2026 ja aikaisempia vuosia koskevissa päätöksissä on tulkittu, että merkitystä ei ole sillä, ettei palkkaharmonisaatiokustannus ole ollut eräännytynyt eikä siitä ole ollut sopimusta tai tuomioistuinratkaisua. Tämä tulkinta merkitsee, että valtionosuutta voitaisiin alentaa kustannuksella, joka ei perustu olemassa olevaan oikeudelliseen velvoitteeseen. Tällainen lähtökohta on oikeudellisesti kestämaton. Julkisoikeudellinen rahoitusjärjestelmä ei voi perustua pelkästään kirjanpidolliseen arvioon, vaan kustannukselle tulee olla todellinen oikeudellinen perusta.

Valtionosuusasetuksen 7 §:n tarkoituksena on oikaista kuntien välisten kirjauskäytäntöjen eroja, ei ratkaista kysymystä siitä, syntyykö velkaa lainkaan. Nyt käsillä olevassa asiassa kustannuksen olemassaolo on kiistetty ja kyse ei ole kirjaustavasta, vaan siitä, ettei velvollisuutta ole syntynyt. Ministeriö on kuitenkin soveltanut säännöstä tilanteessa, jossa kyse ei ole kirjauskäytäntöjen eroista, vaan väitetyn velan olemassaolosta. Tästä seuraa oikeudellinen virhe: Valtionosuusasetuksen 7 §:ää on sovellettu tilanteeseen, johon sitä ei ole tarkoitettu. Jos velkaa ei ole, ei ole myöskään erää, jota voitaisiin oikaista tai ottaa huomioon laskennassa. Pakollinen varaus ei voi muodostaa itsenäistä oikeusperustetta kustannukselle, vaan sen tulee perustua todelliseen velvoitteeseen. Muussa tapauksessa kirjanpitokirjaus saa oikeusvaikutuksia ilman oikeudellista perustaa. Koska pakollinen varaus on arvio mahdollisesta tulevasta menosta ilman näyttöä veloitteen olemassaolosta, ministeriön tulkinta muuttaa kirjanpidollisen arvion oikeudelliseksi velvoitteeksi, mikä ei ole hyväksyttävää.

3. Sysmän kunta vastaa edelleen sosiaali- ja terveystieteiden eläkemenoperusteisista (ennen vuotta 2017) kustannuksista, millä perusteella tätä osuutta ei voida katsoa kunnan valtionosuutta vähentäväksi tekijäksi

Laskelmassa on huomioitu korjaavana tekijänä eläkemenoperusteisia historiallisia kustannuksia, joiden vastuut eivät siirtyneet yksinomaan hyvinvointialueille, vaan jäivät erillisen sääntelyn perusteella myös kuntien vastattavaksi. Sysmän kunta katsoo, että siirtolaskelmassa siirtyviksi kustannuksiksi ei voida sisällyttää erää, jotka eivät todistettavasti ole siirtyneet kunnalta hyvinvointialueen vastuulle, kustannuksen suuruudesta huolimatta. Näin toimiessaan Valtiovarainministeriö on käyttänyt asetusvaltaansa tavalla, joka laajentaa lain mukaista kunnan vastuuta. Sysmän kunta katsoo, että valtionosuuspäätöksen osalta eläkemenoperusteisten kustannusten kohdentamista on perusteltu ensisijaisesti asetusperusteisilla säädöksillä ja siten, että korjaavana tekijänä on käytetty erää, jota ei juridisesti ole olemassa. Näin toimien, Valtiovarainministeriö on jättänyt huomioimatta Perustuslain § 107 veloitteen:

13.7.2026

Lakia alemmanasteisten säädösten soveltamisrajoitus

Jos asetuksen tai muun lakia alemmanasteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

4. Valtiovarainministeriön päätöksen uusi perustelu ja sen virheellisyys

Valtiovarainministeriö on nyt valituksenalaisessa päätöksessään perustanut ratkaisuaan aiemmasta poiketen nimenomaisesti Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 15.6.2026 antamaan ratkaisuun. Kyseinen ratkaisu ei kuitenkaan ole lainvoimainen, vaan on korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltävänä.

Viittaamalla ei-lainvoimaiseen tuomioistuimen ratkaisuun, asiaa ei voida käsitellä uudelleen eikä sivuuttaa valittajan esittämiä oikeudellisia perusteita. Tilanne osoittaa päinvastoin, että asia on oikeudellisesti avoin ja edellyttää tuomioistuimen ratkaisua myös vuoden 2026 osalta.

Valtiovarainministeriö on perustellut ratkaisuaan sillä, että varaus on tilintarkastajan tarkastama ja tilinpäätöksen katsotaan antavan oikean ja riittävän kuvan. Tilintarkastuksen kohteena ei kuitenkaan ole velvoitteen oikeudellinen olemassaolo, vaan tilinpäätöksen laatiminen kirjanpitosäännösten näkökulmasta. Tilintarkastajan kannanotto ei siten ratkaise sitä, onko varauksen perusteena oleva velvoite olemassa lainsäädännön näkökulmasta. Kirjanpitokirjaus ei voi korvata asian oikeudellista arviointia.

Valtionosuutta ei voida alentaa kustannuksella, jolla ei ole todettua oikeudellista perustaa ja jonka oikeellisuutta viranomainen ei ole selvittänyt. Valtiovarainministeriön päätös perustuu virheelliseen lain soveltamiseen ja on kumottava.

Eläkemenoperusteiset kustannukset eivät ole siirtyneet hyvinvointialueille, vaan ovat jääneet myös kuntien vastuulle. Niiden täysimääräinen huomioiminen siirtyvinä kustannuksina laajentaa kunnan vastuuta lainsäädännön vastaisesti ja johtaa kaksinkertaiseen taloudelliseen rasitukseen.

Sysmässä 13.7.2026

SYSMÄN KUNNANHALLITUS

LIITTEET	Liite 1	VM:n päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 2026 (18.12.2025, VN/35064/2025)
	Liite 2	Maksuerittely 2026 Sysmä
	Liite 3	Pöytäkirjanote kh:n päätös oikaisuvaatimuksesta 9.3.2026 § 53
	Liite 4	Valtiovarainministeriön päätös Sysmän kunnan oikaisuvaatimukseen 17.6.2026
	Liite 5	Lausunto Koskinen Palkkaharmonisaatio P H HVA
	Liite 6	Lausunto Mäenpää Palkkaharmonisaatio P H HVA
	Liite 7	Lisälausunto Mäenpää Palkkaharmonisaatio P H HVA